

Raionul Anenii Noi

Evaluare Teritorială (ABA)

Decembrie 2023 | Republica Moldova

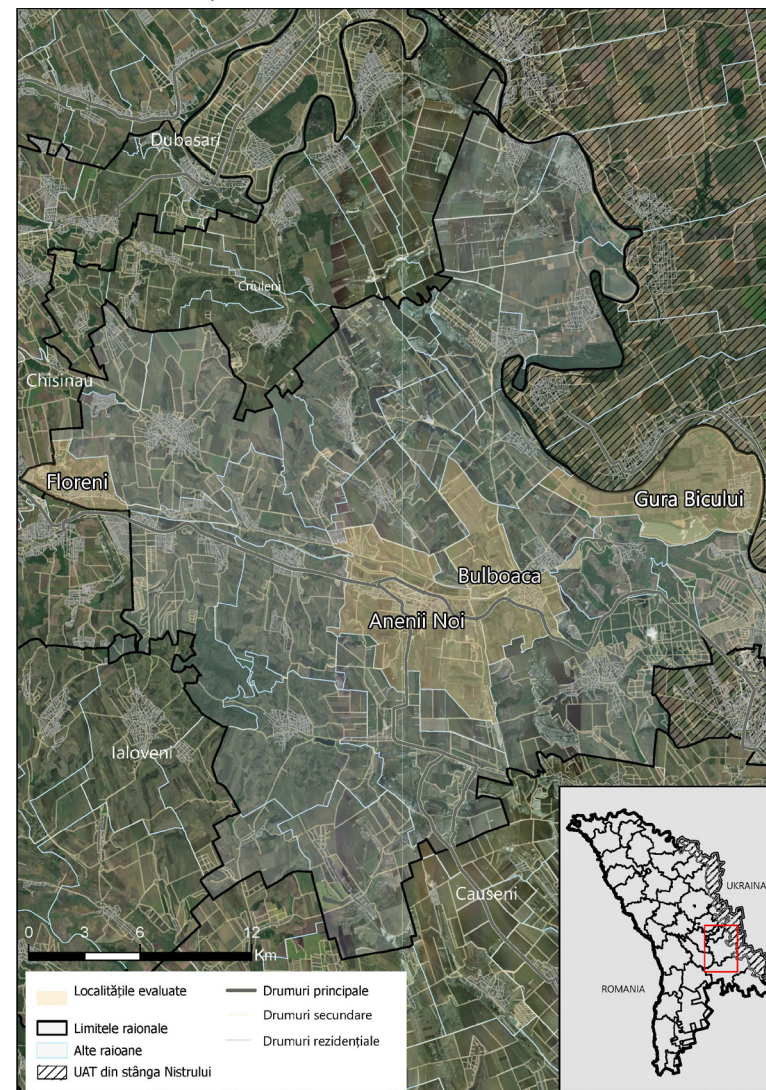
CONTEXT

În Republica Moldova, regiunea Anenii Noi se remarcă ca fiind deosebit de susceptibilă la impactul climatic, caracterizată prin secete și inundații, iar în anul 2022 a experimentat niveluri ridicate de stres termic. Suplimentar, agricultura cuprinde 75% din terenurile utilizate în Anenii Noi, fapt ce indică că populația este dependentă de mijloace de trai susceptibile la climă. În contextul aflului de refugiați din Ucraina către Republica Moldova cauzat de escaladarea conflictului din 24 februarie 2022, evaluarea teritorială își propune să ofere o înțelegere în profunzime a situației comunităților gazdă și a refugiaților care locuiesc în afara centrelor de cazare pentru refugiați din raionul Anenii Noi. Scopul evaluării este să identifice nevoile primare ale refugiaților, să evalueze disponibilitatea și accesibilitatea serviciilor esențiale, să evalueze coeziunea socială în rândul refugiaților și comunității gazdă, precum și să evalueze structurile de răspuns colectiv contribuind la un răspuns pe zonă pentru refugiați și sprijinind planificarea locală pentru situații de urgență atât a instituțiilor guvernamentale, cât și a actorilor neguvernamentali din Anenii Noi.

CONSTATĂRI CHEIE

- Gospodăriile de refugiați erau **foarte dependente de ajutorul financiar umanitar**, majoritatea gospodăriilor indicând că nu au nicio sursă de venit activ.
- Majoritatea gospodăriilor de refugiați au raportat că **nu aveau dificultăți în a găsi o locuință** și că aveau posibilitatea de a accesa cazare pe termen lung.
- Accesul la îngrijirea medicală** a fost remarcat printre **nevoile principale** ale gospodăriilor de refugiați, în ciuda faptului că gospodăriile refugiaților și ale comunității gazdă au raportat **acces ridicat** la asistența medicală.
- Ajutorul financiar și alimentar** au fost raportate ca **necesități prioritare** de către marea majoritate a gospodăriilor de refugiați.
- Fermierii mici au suferit **pierderi financiare semnificative** din cauza deastrelor naturale și a contextului economic cauzat de criză și **au întâmpinat dificultăți în accesarea sprijinului financiar necesar**.

Harta 1: Localitățile evaluate în raionul Anenii Noi

METODOLOGIE

Studiul a folosit o abordare cu metode mixte, încorporând atât metode cantitative de colectare a datelor, cât și calitative. Astfel, au fost efectuate sondaje, interviuri cu informatori cheie (IIC) și discuții de grup (DG) cu refugiați, membri ai comunității gazdă și informatori cheie în cele patru locații cu cea mai mare prezență de refugiați din raion: orașul Anenii Noi și trei locații rurale (Bulboaca, Floreni, și Gura Bîcului - a se vedea harta 1). Colectarea datelor a avut loc între 8 mai și 17 iunie 2023.

Studiile cantitative au implicat interviuri față în față cu capi de gospodării (gosp.) auto declarați sau alți membri adulți ai gospodăriei informați. Studiile au inclus și întrebări la nivelul familiei¹ și secțiuni la nivel individual pentru a colecta informații despre fiecare membru al gospodăriei. Un total de 314 studii au fost efectuate cu membrii comunității gazdă, în baza unei eșantionări aleatorii simple stratificate, oferind rezultate reprezentative pentru locațiile evaluate cu un nivel de încredere de 95% și o marjă de eroare de 8%. 44 de interviuri cantitative cu refugiați² au fost colectate prin eșantionare intenționată de la gospodării din afara centrelor de cazare pentru refugiați. Rezultatele chestionarelor cu gospodăriile de refugiați pot fi considerate, prin urmare, doar indicative.

DG semi-structurate au fost efectuate cu patru grupuri de refugiați și patru cu comunitatea gazdă, distribuite uniform între zona rurală și orașul Anenii Noi. În plus, au fost realizate 23 de IIC semi-structurate cu mici fermieri și experți din șase sectoare: educație, sănătate, afaceri, sectorul neguvernamental, administrația publică locală și sectorul agricol. Rezultatele ar trebui să fie considerate orientative și se referă numai la așezările evaluate. Pentru informații suplimentare despre eșantionul calitativ, vă rugăm să consultați grila de saturare și analiză a datelor.³

PROFILUL RESPONDENȚILOR

Respondenții refugiați

52 ani
vârsta medie a respondentului

Respondenții din comunitatea gazdă

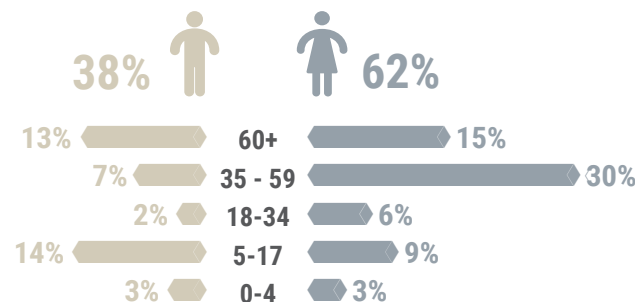

51 ani
vârsta medie a respondentului

DEMOGRAFIE

Gospodăriile de refugiați (n=44)

% persoanelor pe grupe de vârstă și sex

 3 dimensiunea medie a unei gosp.

 41% de gosp. cu un singur cap de gospodărie

 52% de gospodării au persoane vârstnice (60+)

 41% de gospodării au copii (<18)

 17% dintre membrii gosp. cu vârsta peste 5 ani cu dizabilități⁴

Gospodăriile comunității gazdă (n=314)

Structura gospodăriilor comunității gazdă a reflectat în mare măsură rezultatele recensământului populației din 2014.⁶

 2.6 dimensiunea medie a unei gosp.

 40% de gospodării au persoane vârstnice (60+)

 5% dintre membrii gosp. cu vârsta peste 5 ani cu dizabilități⁵

STRĂMUTARE ȘI INTENȚII DE MIȘCARE

Majoritatea gospodăriilor de refugiați intervievați au indicat stabilirea în locațiile lor respective pentru termen mediu. La momentul studiului, 82% dintre gospodării au declarat că au locuit în aceeași locație timp de cel puțin 6 luni, în timp ce 16% au menționat că au locuit acolo timp de 4 până la 6 luni. Majoritatea respondenților (91%) au indicat că gospodăriile lor intenționează să rămână pentru cele 6 luni după interviu, în timp ce 9% au explicat că sunt indeciși.

Cele mai raportate motive pentru alegerea locației în Moldova (n=44)⁷

1	Familia/prietenii în apropiere	55%
2	Familia gazdă locuiește în locație	32%
3	Au găsit cazare în locație	30%

Motivul principal pentru alegerea locațiilor respective au fost adesea legate de relații locale și disponibilitatea de cazare, așa cum este indicat mai sus. În plus, respondenții care locuiesc în zonele rurale evaluate au evidențiat mai multe motive legate de relații locale, cum ar fi familia sau prietenii fiind în apropiere (59%) sau locația familiei gazdă (41%), comparativ cu respondenții care locuiau în orașul Anenii Noi (47% și 13% respectiv). Mai mulți respondenți care locuiesc în zona urbană au subliniat disponibilitatea cazării (40% comparativ cu 24% în zonele rurale) sau primirea de sfaturi despre locație (13% comparativ cu 3%).

CAZARE

Majoritatea gospodăriilor de refugiați au raportat că nu au întâmpinat dificultăți în găsirea unei locuințe și au exprimat posibilitatea de a accesa cazare pe termen lung. Cu toate acestea, în ciuda faptului că jumătate din gospodăriile de refugiați erau găzduite, majoritatea familiilor gazdă au indicat că nu primeau asistență pentru găzduire. În timp ce puțini respondenți refugiați în DG au menționat că se confruntă cu bariere, cum ar fi opțiuni limitate de cazare, majoritatea gospodăriilor de refugiați intervievați au indicat că nu au dificultăți în găsirea unei locuințe (77%). Mai mult decât atât, majoritatea gospodăriilor de refugiați și-au exprimat capacitatea de a accesa cazarea pe termen lung, 86% declarând că aranjamentul lor este fără termen limită, în timp ce 7% au anticipat că vor putea rămâne mai mult de un an, 5% timp de 3-6 luni și 2% erau nesiguri. Cu toate acestea, în două DG, unii participanți refugiați au subliniat existența riscului de evacuare din cauza absenței unui acord de închiriere formal sau a nemulțumirii gazdelor în ceea ce privește întreținerea locuinței.

Aproximativ jumătate dintre gospodăriile de refugiați intervievați locuiau în locuințe private închiriate (46%), iar ceilalți erau găzduiți. Dintre cei găzduiți (n=24), majoritatea aveau legături anterioare cu gazdele lor, care le erau rude (n=14), prieteni (n=1) sau cunoscuți (n=3).

Răspunsurile cu privire la faptul dacă familiile gazdă au primit asistență pentru găzduire în 2023 au fost împărțite. Majoritatea refugiaților găzduiți (15 din n=24) au declarat în chestionare că gazdele lor primeau asistență și, în mod similar, membrii comunității gazdă din toate discuțiile de grup au exprimat faptul că știu de existența asistenței oferite familiilor gazdă. Cu toate acestea, în chestionare, majoritatea familiilor gazdă (n=23) au exprimat că nu au primit asistență pentru găzduire în 2023 (n=16). În plus, unii participanți la discuțiile de grup a populației gazdă au subliniat nevoia continuării sau sporirii asistenței pentru găzduire.

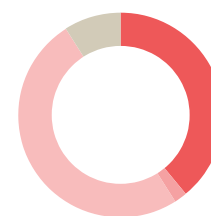

6 din 23 familii gazdă au raportat că au primit asistență pentru găzduirea refugiaților în 2023

Principalele surse de sprijin pentru familiile gazdă, raportate de respondenții refugiați găzduiți (n=15)⁸

1	ONG-uri internaționale	12
2	Agenții ONU	10
3	Organizații religioase	4

Cheltuieli aferente cazării (% din gosp. de refugiați intervievați, n=44)

- 39%** Achitau doar chiria și utilitățile
- 2%** Achitau doar chiria
- 50%** Achitau doar utilitățile
- 9%** Nu plăteau nici un cost

100% de gosp. de refugiați care achitau orice cheltuieli aferente cazării (n=40), au indicat că le achitau prin **plăți bănești**

5% de gosp. de refugiați au raportat că instalațiile de salubritate (toaile, latrine) erau **prea departe**

COEZIUNE SOCIALĂ

În general, ambele grupuri de respondenți au descris relația dintre cele două comunități ca fiind fie bună, fie neutră. Cu toate acestea, gospodăriile de refugiați au exprimat o percepție mai pozitivă asupra relației în comparație cu gospodăriile comunității gazdă. Aproximativ 48% dintre gospodăriile gazdă au descris relația ca fiind bună sau foarte bună, 45% indicând-o ca fiind neutră. În contrast, o majoritate semnificativă a gospodăriilor de refugiați (84%) au considerat relația ca fiind bună sau foarte bună și nici o gospodărie de refugiați nu a indicat ca relația să fie rea. Printre cei 5% dintre gospodăriile gazdă care au perceput negativ relația, motivele menționate au inclus diferențele culturale, dificultatea crescută în accesarea serviciilor și discriminarea împotriva refugiaților.

În ceea ce privește conștientizarea evenimentelor informale de integrare, comunitatea gazdă era în mare măsură neinformată cu privire la astfel de evenimente, participanții la discuțiile de grup ale gazdelor și 90% dintre gospodăriile gazdă au raportat că nu au cunoștințe despre nici un eveniment. În schimb, aproximativ jumătate (52%) dintre gospodăriile de refugiați erau informați. Dintre cele 23 de gospodării de refugiați conștiente de evenimentele de integrare, majoritatea (n=18) au menționat că gospodăriile lor au participat la astfel de evenimente. Cei care știau de astfel de activități au menționat activități pentru copii, cursuri de limbi străine și evenimente culturale, adesea organizate de instituții locale sau organizații religioase, în conformitate cu rapoartele autorităților locale.

Evenimentele sau activitățile culturale care implică ambele comunități au fost frecvent evidențiate de către membrii comunității gazdă în cadrul DG și de către autoritățile

locale ca fiind un factor facilitator al integrării. În timp ce participanții refugiați au menționat excursii prin țară, activități pentru copii și cursuri de limbă. Angajarea a fost menționată ca un facilitator semnificativ de integrare în DG, remarcat de unii membri ai comunității gazdă, câțiva participanți refugiați și autoritățile locale. Acest lucru se aliniază cu intenția raportată de gospodăriile de refugiați care au intenția de a rămâne pe o perioadă medie, întrucât angajarea în câmpul muncii a fost indicată drept a doua cea mai importantă strategie de integrare.

Gospodăriile comunității gazdă au fost, de asemenea, chestionate cu privire la opinia lor privind răspunsul refugiaților. Majoritatea (79%) au fost de acord sau puternic de acord cu faptul că Republica Moldova a reușit să sprijine bine refugiații. Cu toate acestea, opiniile privind dacă comunitatea internațională a oferit suficient sprijin refugiaților din Republica Moldova au variat: 37% au considerat că a contribuit suficient, 19% au oferit un răspuns negativ și 32% au fost neutri (12% nu știau). În conformitate cu unii participanți la DG, 77% dintre gospodăriile gazdă au fost de acord că Moldova ar trebui să acorde prioritate asistenței populației locale în comparație cu refugiații, iar 80% au considerat că refugiații au primit mai multă asistență decât comunitatea gazdă. În ciuda acestor opinii, 49% dintre gospodăriile gazdă au fost de acord că refugiații ar trebui să continue să primească sprijin până la sfârșitul războiului. Impactul considerațiilor financiare asupra coeziunii sociale a fost remarcat și de câțiva refugiați în DG, subliniind că o creștere a veniturilor comunității gazdă ar influența pozitiv dinamica dintre cele două comunități.

49%

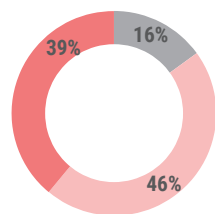
din gospodăriile gazdă chestionate au raportat că **sunt de acord că refugiații trebuie să primească ajutor** până la încheierea conflictului

77%

din gospodăriile gazdă chestionate au indicat că consideră că **Moldova trebuie să se concentreze pe ajutorul comunității locale**

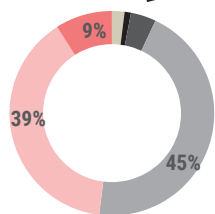
Percepția relației dintre refugiați și gospodăriile comunității gazdă (prin % de gospodării chestionate)⁹

Gosp. refugiaților (n=44)

Foarte bună
Bună
Neutră
Nu știu

Gosp. comunității gazdă (n=314)

4% Rea
1% Foarte rea
2% Nu știu
Rea
Foarte rea

Strategiile principale de integrare ale gosp. refugiaților care intenționează să rămână timp de 6 luni după studiu (n=40)¹⁰

Înregistrare pentru azil/PT	33%	
Căutarea unui loc de muncă	28%	
Fără planuri	28%	
Învățarea limbii	15%	
Înregistrare la medic de familie	13%	

PROTECȚIE

Concluziile atât din chestionarea pe gospodării, cât și din discuțiile de grup sugerează că ambele comunități se simt în siguranță în locațiile evaluate, evidențiind totodată o lipsă de informații cu privire la accesul la serviciile de protecție. Atât în interviurile cantitative (100%), cât și în cele calitative, respondenții refugiați nu au exprimat nicio problemă de siguranță sau securitate pentru familiile lor. Rezultatele puțin mai pozitive în comparație cu constatările MSNA¹⁷ ar putea fi legate de prezența unei comunități de ucraineni parte a comunității gazdă dinaintea războiului.¹⁸ În timp ce, membrii comunității gazdă în timpul DG au menționat unele riscuri de protecție, în special pentru femei, cum ar fi hărțuirea din partea bărbaților sau cele asociate cu abuzul de substanțe.

Cele mai frecvente surse de sprijin raportate în cazul problemelor de siguranță și securitate pentru gospodăriile de refugiați (n=44)¹⁶

1	Poliția	100%
2	Familia	27%
3	Linia fierbinte ONG/ONU	5%

21% din gospodăriile de refugiați au raportat că ei **cunosc unde și cum să acceseze** serviciile poliției

Atât refugiații, cât și membrii comunității gazdă au identificat poliția drept sursa principală de protecție pentru toate datele colectate, reflectând un nivel ridicat de încredere în concordanță cu constatările anterioare.^{19 20} Cu toate acestea, atunci când au fost întrebați cu privire la cunoștințele lor despre unde și cum să acceseze serviciile, doar 21% dintre respondenții refugiați au indicat că știu cum să acceseze serviciile poliției. O altă lacună de informații evidențiată de studiu este lipsa de cunoștințe despre serviciile de protecție mai specifice, deoarece nicio gospodărie de refugiați nu a raportat conștientizarea modului de acces la serviciile de protecție a copilului sau a violenței bazate pe gen.

În cadrul interviurilor atât calitative, cât și cantitative, majoritatea respondenților refugiați au indicat că sunt conștienți de introducerea protecției temporare (PT). Cu toate acestea, dintre cele 40 de gospodării intervievate conștiente de PT, aproximativ o treime au menționat că întreaga lor gospodărie s-a înregistrat. Participanții la discuțiile de grup din toate grupurile au menționat că sunt înregistrați, în timp ce unii au explicat că nu sunt siguri sau că aplică pentru diferite tipuri de protecție. Concluziile studiului sugerează că înregistrarea este considerată o decizie a gospodăriei, deoarece acele gospodării care nu s-au înregistrat (n=26) au indicat acest factor ca fiind cazul pentru

toți membrii gospodăriei lor. Când au fost întrebați care au fost motivele pentru care nu s-au înregistrat, aproximativ o treime (n=9) au spus că intenționează să se înregistreze, în timp ce 7 gospodării au menționat că doresc să se întoarcă în Ucraina, iar 6 gospodării că le lipsesc documentele necesare. Respondenții refugiați în DG au descris, de asemenea, acest fapt ca pe o barieră, evidențiind în special faptul că uneori familiile gazdă refuzau să furnizeze dovada necesară de reședință. Notabil, din 4 septembrie, procesul de aplicare pentru PT a fost simplificat în ceea ce privește dovada rezidenței.²¹ În plus, concluziile mai recente indică o creștere semnificativă a ponderii gospodăriilor de refugiați (88%) înregistrați.²²

35% gosp. au toți membrii înregistrați

65% gosp. nu au nici un membru înregistrat

Statutul PT a gospodăriilor de refugiați care știu de existența PT (n=40)¹⁵

Cele mai des raportate motive pentru care nu au aplicat pentru PT (n=26)²³

1	Plănuiesc să se înregistreze	9
2	Doresc să revină în Ucraina	7
3	Nu dețin documentele necesare	6

Protecție Temporară în Republica Moldova

Începând cu 1 martie 2023, Moldova a introdus statutul de PT pentru ucraineni și cetățeni ai țărilor terțe,¹¹ aliniindu-se la politicile altor state europene.¹² Statutul de PT conferă titularilor dreptul de a rămâne în Republica Moldova până la 1 martie 2024, de a avea acces la cazare în centre de plasament temporar, precum și la asistență medicală primară și de urgență, educație pentru copii și servicii de asistență socială.¹³ Începând cu 15 mai 2023, refugiații ucraineni aveau la dispoziție 90 de zile pentru a-și regulariza statutul prin aplicarea pentru PT sau altă formă de protecție. Refugiații care se aflau în Moldova înainte de mijlocul lunii trebuia să se înregistreze până la 3 august. Cei care nu își regularizează statutul nu sunt eligibili pentru mai multe servicii guvernamentale și pot fi supuși amenziilor.¹⁴

EDUCAȚIE

Sistemul educațional pentru copiii refugiați a fost indicat a fi accesibil în general, respondenții la studiu, participanții la DG și furnizorii de servicii remarcând prezența la cursuri atât în școli din Moldova, cât și la educația online în Ucraina, sau o combinație a celor două. Pentru cei 13% (n=4) dintre membrii gospodăriei cu vârsta cuprinsă între 3-18 ani (n=31) care au fost indicați că nu urmau nici o formă de educație, respondenții au menționat fie că aceasta a fost decizia lor, fie că nu au întâmpinat bariere în calea educației. Participanții la DG și furnizorii de servicii nu erau conștienți de existența vreunui copil care să nu fie înmatriculat la școală.

87% (n=27) dintre membrii gospodăriei de refugiați între 3 și 18 ani **urmasu** o formă de educație (n=31)

63% (n=19) dintre membrii gospodăriei de refugiați între 3 și 18 ani **nu participau** la nici o activitate de educație non-formală (n=30)²⁴

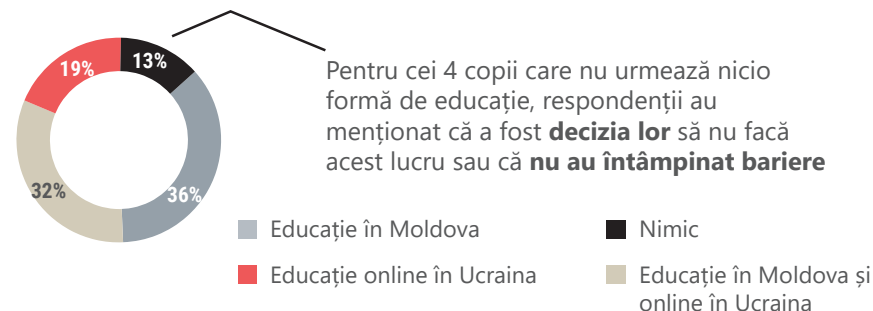
S-a raportat un nivel ridicat de acces la cursurile cu prezență fizică, 68% (n=21) din cei 31 de copii care urmau învățământul moldovenesc în mod formal sau ca audienți, ce corespunde cifrelor oficiale pentru anul școlar 2023-2024.²⁵ Cu toate acestea, au fost, de asemenea, menționate barierele în calea educației cu prezența fizică. Unii furnizori de servicii au evidențiat bariera lingvistică, explicând în același timp că sunt de părere că această barieră este atenuată de cursurile de limbă sau de înscrierea la învățământul în limba rusă. Cu toate acestea, prezența copiilor la cursurile de limbi străine a fost scăzută (10%, n=3). În plus, orașul Anenii Noi a fost singura locație care se oferă educație în limba rusă,²⁶ în timp ce alte localități se aflau la o distanță de 30 de minute cu mașina de instituții care oferă astfel de cursuri.²⁷ Accesibilitatea generală rămâne neclară, în special pentru membrii gospodăriilor de refugiați cu posibilități limitate de transport (70% au raportat că nu au mașini și 75% de gospodării nu știau cum să acceseze transportul public). În cadrul DG în Floreni, participanții au menționat distanța lungă până la școală ca o potențială barieră în calea educației cu prezența fizică, îngrijitorii fiind nevoiți să însoțească copiii. Barierele la accesul la școli în limba rusă evidențiază necesitatea unui sprijin suplimentar pentru integrarea copiilor refugiați în învățământul în limba română, care este disponibil pe scară largă.

Barierele legate de educația online au fost, de asemenea, evidențiate de participanții la DG, inclusiv accesul limitat la internet stabil sau dispozitive pentru copii și întreruperile cauzate de războiul din Ucraina, în concordanță cu provocările observate în studii anterioare.²⁸ În timp ce majoritatea furnizorilor de servicii au menționat că oferă spațiu

în instituțiile lor pentru ca copiii refugiați să studieze online sau să participe la activități extracurriculare, respondenții din Floreni și orașul Anenii Noi au explicat în cadrul DG că copiii lor nu aveau acces la un spațiu dedicat pentru educația online și studiau de acasă. În plus, respondenții au indicat că majoritatea (68%, n=19) dintre copii (n=39) nu au fost implicați în activități de educație non-formală, în timp ce 30% (n=10) au menționat că fac sport sau alte activități recreative.

Furnizorii de servicii au raportat că sosirea refugiaților nu a afectat negativ accesul comunității gazdă la educație. Mai mult, unii au remarcat că venirea lor în Moldova a avut un impact pozitiv asupra facilităților, datorită finanțării pentru refugiați. Cu toate acestea, unii furnizori de servicii au subliniat necesitatea unei finanțări guvernamentale suplimentare pentru renovarea spațiilor, un respondent remarcând dependența de donațiile informale ale părinților pentru a acoperi costurile reparațiilor anterioare.

Prezența la forma de educație (prin % membrilor gospodăriilor de refugiați cu vârsta 3-18 ani, n=31)

SĂNĂTATE

Atât refugiații, cât și comunitatea gazdă au raportat un acces ridicat la asistența medicală generală, dar au indicat un interes limitat și un acces scăzut la servicii de sănătate mintală și psiho-socială (MHPSS). În cele 3 luni dinaintea studiului, un procent mai mare de membri ai familiilor refugiate (45%, n=115) au avut nevoie de îngrijire medicală comparativ cu membrii familiilor gazdă (23%, n=797). Această diferență poate proveni din variații demografice, deoarece gospodăriile de refugiați aveau o proporție mai mare de membri cu vârsta de peste 60 de ani (consultați secțiunea Demografie) sau datorită posibilelor diferențe în obiceiurile de a căuta asistență medicală legate de diferitele sisteme de sănătate.²⁹ În contrast, respondenții refugiați au afirmat că 9 din cei 10 membri ai familiei a căror funcționare zilnică era afectată de starea lor emoțională³⁰ nu aveau nevoie de asistență MHPSS.

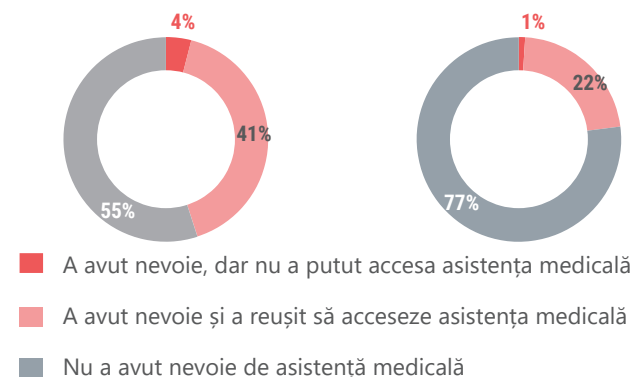
Respondentul care a raportat că membrul familiei sale are nevoie de acces la MHPSS, a menționat, de asemenea, că a încercat să acceseze astfel de servicii, dar că nu și-au permis costul acestora. Percepția limitată a nevoii de sprijin MHPSS, în ciuda provocărilor emoționale raportate, se relevă cu concluzii anterioare,³¹ fapt ce subliniază necesitatea unei înțelegeri sporite a serviciilor MHPSS sau oferirii unei asistențe alternative, adaptate din punct de vedere cultural.

Refugiații și membrii familiei din comunitatea gazdă care necesită îngrijire medicală au indicat că au un nivel similar ridicat de acces: 90% din membri ai familiilor de refugiați (n=52) și 97% din membri familiilor din comunitatea gazdă (n=188) indicând că au obținut îngrijirea necesară. În ciuda accesului raportat ridicat, atunci când au fost întrebați despre nevoile lor prioritare, 73% dintre respondenții refugiați au identificat sănătatea ca o necesitate prioritară pentru gospodăriile lor. Cu toate acestea, doar 34% dintre gospodăriile refugiaților au menționat că au nevoie de îngrijire medicală generală și 5% de nevoia de îngrijire de urgență atunci când li s-a cerut să indice serviciile necesare. Posibilele explicații pentru aceasta ar putea fi legate de anticiparea nevoilor, dar este nevoie de explorarea mai profundă a subiectului.

Barierile raportate atât pentru refugiați (n=5) cât și pentru membrii comunității gazdă (n=5) cu membrii familiei care nu au putut accesa asistența medicală includ lipsa medicamentelor specifice și costul consultațiilor. Distanța până la facilitățile medicale a fost indicată ca o barieră semnificativă pentru refugiați, deoarece unii au remarcat că anumite servicii sunt disponibile doar în orașe mai mari, cum ar fi Chișinău. Participanții refugiați la DG au exprimat, de asemenea, îngrijorări cu privire la posibila pierdere a accesului la îngrijire medicală, explicând că au fost întrebați de statutul lor de PT.

Accesul la asistență medicală în cele 3 luni anterioare studiului (prin % din membrii individuali din gosp. intervievate)

Membrii gosp. de refugiați (n=115) Membrii comunității gazdă (n=797)

Adițional, furnizorii de servicii au identificat limba ca fiind o barieră principală și, de asemenea, au indicat nevoia de personal suplimentar pentru sectorul medical. Rezultatele studiului relevă, de asemenea, o barieră semnificativă de informare, deoarece aproximativ jumătate (52%) dintre gospodăriile de refugiați au indicat că știu unde și cum să acceseze serviciile de îngrijire medicală generală și doar 16% asistență de urgență. Adițional, nicio gospodărie nu a menționat că știa cum să acceseze servicii de sănătate reproductivă, maternă, pentru nou născuți, îngrijire psihologică sau mintală. Această lipsă de informații poate fi parțial explicată prin lipsa de facilități medicale disponibile în unele dintre locațiile evaluate.³²

Majoritatea respondenților comunității gazdă în chestionare cât și în DG, precum și furnizorii de servicii nu au observat un impact negativ al aflului de refugiați asupra accesului la asistență. Unii au remarcat accesul crescut al refugiaților, invocând accesul la mai multe servicii gratuite sau accesul prioritar la îngrijiri de urgență. Acest lucru este în concordanță cu rapoartele provenite de la anumiți membri ai comunității în cadrul DG și ar putea contribui la percepția scăderii accesului raportată de unii participanți.

84% dintre gosp. de refugiați nu știau unde sau cum să acceseze **asistență de urgență**

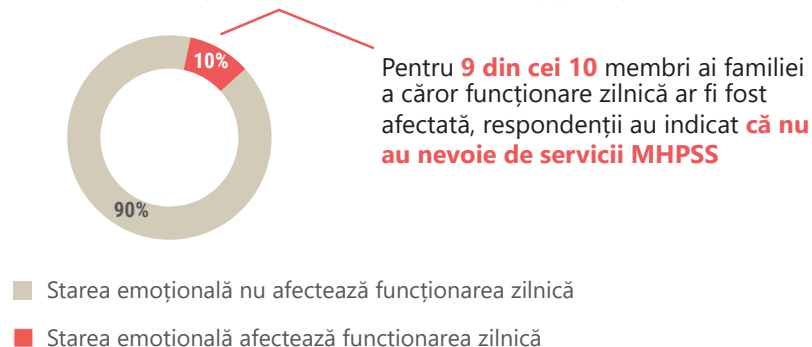

48% dintre gosp. de refugiați nu știau unde sau cum să acceseze **asistență medicală generală**

32% dintre gosp. de refugiați nu știau unde sau cum să acceseze **farmacii**

Impactul stării emoționale asupra funcționării zilnice a membrilor familiilor refugiate³³ (cu vârsta de 6 ani sau peste) (n=99)

MIJLOACE DE TRAI

Rezultatele evidențiază ambele comunități ca fiind vulnerabile din punct de vedere economic, în special gospodăriile de refugiați, fiind foarte dependente de sprijinul financiar umanitar. Majoritatea respondenților refugiați (86%) au indicat că nu au venit activ, și de asemenea toate gospodăriile au menționat că asistența în numerar din partea agențiilor Națiunilor Unite (ONU), organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) sau organizațiilor societății civile (OSC) este una dintre principalele lor surse de venit.

Deși toate grupurile de respondenți din interviurile calitative au indicat că există locuri de muncă disponibile, 87% dintre membrii gospodăriilor refugiaților cu vârsta cuprinsă între 18 și 64 de ani (n=61) erau șomeri. În plus, 40% dintre aceștia (n=52) erau în căutarea unui loc de muncă, ceea ce indică necesitatea unei explorări suplimentare a includerii refugiaților în forța de muncă. Alte motive pentru șomaj indicate au fost necesitatea de a îngriji copii (19%), ieșitul la pensie (15%) sau accesul doar la locuri de muncă considerate sub calificate, degradante sau cu salarii mici (13%).³⁴ În contrast, furnizorii de servicii din diferite sectoare au evidențiat limba și calificările specifice ale sectorului ca posibile bariere în calea angajării pentru refugiați. Cei 8 membri ai gospodăriilor de refugiați raportați ca fiind angajați lucrau în sectorul ospitalității, în comerț, sectorul industrial, agricultură sau sectorul de afaceri.

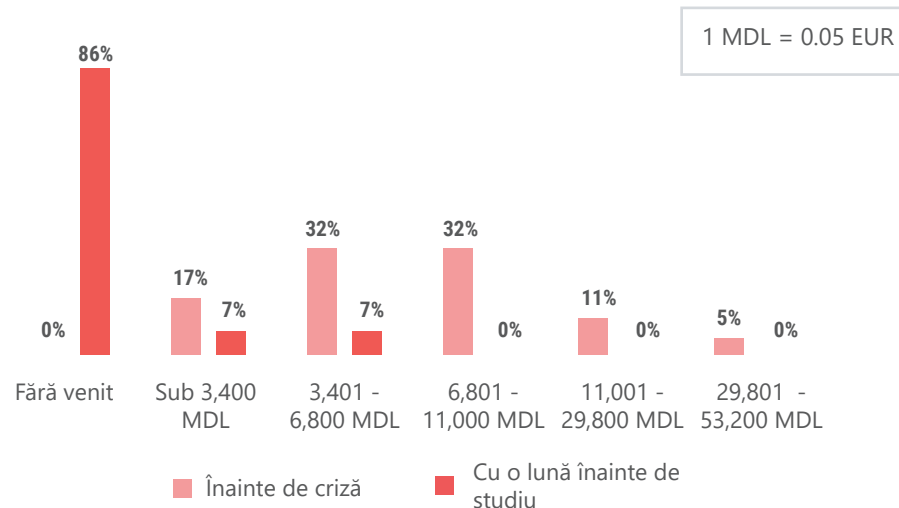
Spre deosebire de gospodăriile de refugiați, peste jumătate (62%) dintre gospodăriile din comunitatea gazdă au raportat venitul formal ca una dintre principalele lor surse de venit, urmat de pensie (27%), venit informal (11%) și sprijin din partea prietenilor sau rudelor (10%),³⁵ cu mici variații între gospodăriile din mediul urban și cele din mediul rural. Membrii comunității gazdă au avut în mare parte acces la un loc de muncă stabil, majoritatea (71%) membri adulți ai gospodăriei sub 64 de ani (n=516) raportând că lucrează, iar dintre cei care lucrează, marea majoritate (83%) având un loc de muncă permanent. S-a remarcat că genul influențează situația angajării, bărbații având șansa mai mare să fie angajați (81% din n=248) comparativ cu femeile (62% din n=268). În ciuda rezultatelor mai pozitive în comparație cu gospodăriile de refugiați, rata șomajului (27%) în rândul membrilor gospodăriilor gazdă între 20-64 de ani

Principalele surse de venit raportate de gosp. de refugiați (n=44)³⁷

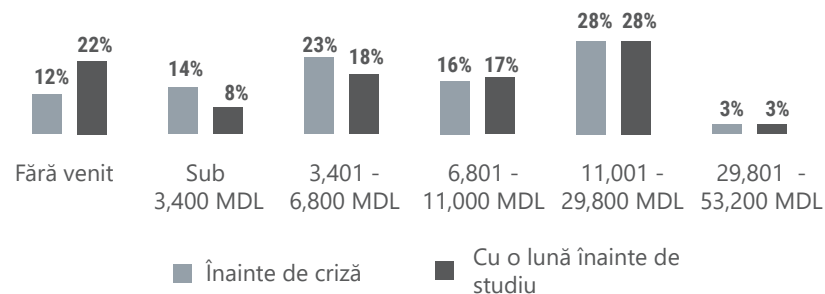
1	Ajutor financiar	100%
2	Pensie	30%
3	Economii	11%

(n=504) a fost de peste 4 ori mai mare decât media națională (6%) pentru același grup de vârstă.³⁶ Dintre cei cu vârsta cuprinsă între 18-64 de ani care erau șomeri, 18% erau în căutarea unui loc de muncă, 17% nu își căutau un loc de muncă, iar 16% au indicat că aveau grijă de copii, 19% erau pensionari și 14% studenți.

Venitul mediu lunar al familiilor de refugiați (n=44)

Venitul mediu lunar al familiilor gazdă (n=315)

AGRICULTURĂ

Rezultatele evidențiază faptul că fermierii mici au fost afectați în mare măsură de criza energetică și de dezastre naturale și se confruntă cu dificultăți semnificative în accesarea ajutorului financiar. Similar cu concluziile referitoare la creșterea riscului și apariția pericolelor evidențiate de evaluarea teritorială a riscurilor (ABRA) Anenii Noi,³⁸ fermierii au raportat că s-au confruntat cu secetă, inundații și schimbări bruște de temperatură, în special începând cu anul 2020. Ei au explicat că acestea au cauzat pierderi financiare semnificative, afectând randamentul culturilor, iar unii fermieri au indicat că au pierdut complet recoltele. Scăderea cantității de combustibil cauzată de război, precum și perturbarea rutelor de producție și export anterioare războiului au fost, de asemenea, evidențiate ca fiind factori care au ridicat semnificativ costurile de producție, în timp ce a scăzut prețul pieței pentru cereale și porumb. Fermierii au explicat că adesea acest lucru i-a obligat să-și vândă recoltele cu pierderi sau să le depoziteze pentru o perioadă îndelungată, cu speranța că prețul pieței va crește.

Autoritățile locale din două dintre locațiile evaluate au descris adoptarea unor diverse măsuri preventive și de remediere. Printre măsurile de protecție, aceștia au explicat că au organizat instruirii pentru membrii comunității privind răspunsul la situații de dezastru și utilizarea corectă a focului, au achiziționat echipamente specializate și au curățat deșeurile ilegale. Ambele au mai menționat că au organizat campanii de replantare și au verificat sau întreținut în mod regulat calitatea apei. În ciuda acestui fapt, 7% din refugiați și 21% din gospodăriile comunității gazdă au remarcat că apa nu

era sigură pentru consum. Deși majoritatea refugiaților au considerat că apa este sigură de băut, 75% au indicat că apa nu are gust bun și 50% că apa avea un miros neplăcut, subliniind calitatea proastă a apei locale.

Deși toți fermierii au descris existența unor forme de suport financiar sau tehnic, ei au explicat, de asemenea, că întâmpină dificultăți în accesarea acestui suport din cauza condițiilor limitative ale programului. Doi fermieri au menționat că cerințele programelor organizațiilor neguvernamentale internaționale erau fie dificil de îndeplinit de fermele mici, fie nu se potriveau cu cerințele de împrumut bancar de care ar avea nevoie pentru a putea accesa programul. Cerințele pentru împrumuturile bancare au fost evidențiate ca fiind dificil de îndeplinit și din cauza condițiilor lor, un fermier a explicat că trebuie să-și folosească propriile proprietăți și pe cele ale părinților ca garanție, expunându-i la riscuri financiare semnificative.

Atât fermierii, cât și autoritățile locale au indicat că subvențiile guvernamentale sunt disponibile, iar majoritatea fermierilor au explicat că au aplicat ei înșiși pentru aceste subvenții. Unii au remarcat însă că nu a fost suficient pentru a acoperi pierderile financiare pe care le-au suferit și că adesea daunele nu au fost evaluate corect sau că plata a fost efectuată cu întârziere. Unii dintre fermieri au descris următoarele obstacole în calea aplicării pentru subvenții: costul ridicat al cererii și cerințele legale adesea schimbătoare.

Lipsa forței de muncă a fost o altă provocare menționată de fermieri, unul dintre fermieri explicând că, deși în prezent nu se confruntă cu această problemă, crede că pe viitor ar putea fi o problemă dacă ferma ar fi extinsă. În plus, trei dintre fermieri au subliniat crearea unei cooperative agricole ca o nevoie principală.

Campania și protestele fermierilor din Moldova

Începând cu iunie 2023, Asociația "Forța Fermierilor" a organizat o serie de proteste prin care au solicitat o serie de măsuri de protecție și măsuri reparatorii pentru fermierii micro, mici și mijlocii.^{39, 40} Principalele solicitări includ cereri de compensare financiară în urma secetei din 2022, alocarea unor fonduri mai mari pentru agricultură, scutirea de penalitățile bancare, precum și restricționarea importurilor ucrainene de cereale.⁴¹ Anterior, asociația solicitase guvernului să interzică vânzarea cerealelor și semințelor oleaginoase ucrainene, în urma adoptării unei astfel de politici de către Comisia Europeană pentru mai multe state din Uniunea Europeană (UE) în mai 2023,⁴² cu toate acestea, guvernul moldovean a refuzat după ce guvernul ucrainean a amenințat că va interzice toate exporturile moldovenești.⁴³ Începând cu data de 15 septembrie, Comisia Europeană a decis să elimine interdicția, cu condiția ca Ucraina să-și controleze exporturile pentru a preveni distorsiunile pieței în statele vecine din UE.⁴⁴

comunitatea gazdă
48%

refugiați
25%

Gosp. **implicate în producția agricolă** fie pentru consum propriu, fie pentru vânzare

NECESITĂȚI ȘI AJUTOR UMANITAR

Respondenții refugiați au exprimat diferite necesități în interviurile calitative și cantitative. Deși majoritatea participanților la grupurile de discuții au declarat că nu au necesități, toate gospodăriile intervievate au menționat atât necesități prioritare, cât și necesități legate de servicii, precum sunt: asistența financiară, ajutorul alimentar și accesul la serviciile de sănătate. Prevalența mai mare a acestora ca nevoi prioritare ar putea să fie rezultatul limitărilor răspunsurilor posibile,⁴⁸ și având în vedere accesul ridicat raportat la servicii, răspunsurile referitoare la nevoile prioritare ar putea fi anticipative, în loc să indice nevoile în momentul realizării studiului. Mai mult, așa cum a fost explorat anterior în secțiunea privind mijloacele de trai, majoritatea gospodăriilor de refugiați erau foarte dependenți de ajutorul financiar și nu aveau o sursă activă de venit, ceea ce ar putea explica ponderea mare a nevoilor raportate în ciuda accesului ridicat la servicii. În mod pozitiv, cele mai primite tipuri de ajutor reflectă nevoile principale raportate, ceea ce sugerează faptul că răspunsul umanitar este adecvat. În plus, toate gospodăriile de refugiați intervievate au menționat că au primit ajutor umanitar, depășind ușor indicațiile MSNA (97%).⁴⁹

100% din gospodăriile de refugiați chestionați au raportat că **au primit ajutor umanitar** în 2023

Participanții refugiați la DG care și-au exprimat necesitățile, au explicat că acestea sunt asistența pentru achitarea utilităților, încălzire sau medicamente. Deși suportul financiar pentru încălzire nu a fost printre necesitățile posibile incluse în chestionare, aproximativ un sfert dintre gospodăriile de refugiați (23%) și comunitatea gazdă (26%) au raportat că nu au avut suficient combustibil pentru a-și încălzi casa în sezonul rece trecut, sugerând o posibilă lacună. Organizațiile din sectorul ONG au fost indicate a fi principalele surse de ajutor, și câteva gospodării au raportat că primesc ajutor de la autoritățile locale sau organizațiile private. În ciuda acestui fapt, majoritatea furnizorilor de servicii din instituțiile publice au raportat că serviciile lor se adresează în mare măsură nevoilor refugiaților.

Principalele **necesități prioritare** raportate pentru gosp. de refugiați (n=44)^{45 46}

Asistență economică	100%
Alimente	75%
Sănătate	73%
NFI	21%
Angajare	7%

Principalele **tipuri de ajutor primit** de gosp. de refugiați (n=44)⁵⁰

1	Numerar	98%
1	NFI	98%
2	Alimente	75%
3	Bonuri	21%

Principalele **surse de ajutor umanitar** pentru gosp. de refugiați (n=44)⁵¹

1	Agentii ONU	98%
2	Organizații religioase	66%
3	ONG-uri internaționale	55%
4	Autorități locale	9%
5	Organizații private	2%

Principalele **servicii necesare** raportate pentru gosp. de refugiați (n=44)⁴⁷

Asistență financiară	91%
Asistență alimentară	64%
Asistență medicală	34%
Înregistrare PT	27%
Numerar, bănci, ATM	11%
Servicii de angajare	11%

ACCESUL LA INFORMAȚII

Rezultatele indică o lipsă de cunoaștere e a serviciilor disponibile, în ciuda faptului că majoritatea gospodăriilor de refugiați au indicat că sunt bine informate. Majoritatea respondenților refugiați (86%) au menționat că gospodăriile lor sunt bine informate cu privire la ajutorul și serviciile umanitare disponibile și au indicat rețelele de socializare și conexiunile informale cu comunitatea ca principalele lor surse de informații. Cu toate acestea, atunci când au fost întrebați ce servicii știu cum să acceseze, nivelul de cunoaștere raportat a fost scăzut pentru multe dintre serviciile incluse: 0% pentru serviciile de MHPSS, serviciile de sănătate reproductivă, serviciile pentru protecția copilului, serviciile pentru combaterea violenței de gen, și 2% pentru serviciile de ocupare a forței de muncă. Serviciile și facilitățile despre care gospodăriile de refugiați erau cel mai bine informați erau asistența alimentară (91%), asistența financiară (84%) și farmaciile (68%).

Gospodăriile care au indicat că nu își consideră familiile bine informate (n=4) au explicat că principalele bariere au fost legate de sursele de informații sau de calitatea proastă a informațiilor. Principalele nevoi de informații prioritare exprimate de aceste gospodării (n=4) se refereau la accesul la asistență financiară și la îngrijirea medicală, în concordanță cu necesitățile principale raportate.

Principalele surse de informare raportate de gosp. de refugiați (n=44)⁵²

1	Rețele de socializare	73%
2	Lideri locali	55%
3	Rude, vecini, prieteni	34%
4	Mesaje text (SMS)	7%
5	Adunări ale comunității	5%

DESPRE REACH

REACH Initiative facilitează dezvoltarea de instrumente și produse de informare care sporesc capacitatea actorilor umanitari de a lua decizii bazate pe dovezi în contexte de urgență, redresare și dezvoltare. Metodologiile utilizate de REACH includ colectarea datelor primare și analiza aprofundată, iar toate activitățile sunt desfășurate prin mecanisme de coordonare inter-agenții a ajutorului. REACH este o inițiativă comună a IMPACT Initiatives, ACTED și a Institutul Națiunilor Unite pentru Formare și Cercetare - Programul de aplicații operaționale prin satelit (UNITAR-UNOSAT).

ENDNOTES

- 1 Sondajul a făcut distincție între gospodărie și familie. Gospodăria a fost definită ca fiind toate persoanele care locuiesc împreună într-o unitate de locuit, care a inclus atât persoane din Republica Moldova, cât și persoane refugiate care au călătorit în Moldova de la escaladarea ostilităților la 24 februarie 2022. Familia a fost definită ca un grup de indivizi care sunt rude și cunoștințe care locuiau în mod obișnuit împreună. Familia de refugiați a fost descrisă pentru a se referi la toate persoanele care au călătorit împreună din Ucraina în Moldova și au locuit împreună.
- 2 Din cauza dimensiunii reduse a eșantionului, subseturile sub 30 de gospodării sau respondenți vor fi raportate ca numere și nu ca procente din total, pentru a preveni interpretările eronate ale datelor.
- 3 [REACH, Anenii Noi ABA DSAG.](#)
- 4 Toți membrii gospodăriei pentru care respondenții au indicat că au avut mari dificultăți sau că nu au fost în măsură să desfășoare anumite activități, pe baza setului scurt de întrebări privind funcționarea din cadrul GW.
- 5 Toți membrii gospodăriei pentru care respondenții au indicat că au avut mari dificultăți sau că nu au fost în măsură să desfășoare anumite activități, pe baza setului scurt de întrebări privind funcționarea din cadrul GW.
- 6 [Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Rezultatele Recensământului Populației și al Locuințelor 2014.](#)
- 7 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 8 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 9 Este posibil ca totalul să depășească 100% din cauza rotunjirilor.
- 10 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 11 UNHCR, Temporary Protection Update nr. 4, 28 noiembrie 2023 (nepublicat la data de 10 dec. 2023).
- 12 [Comisia Europeană, Protecția temporară.](#) Accesat în nov. 2023.
- 13 [UNHCR, Help, Protecția temporară în Moldova.](#) Accesat în nov. 2023.
- 14 UNHCR, Temporary Protection Update nr. 4, 28 noiembrie 2023 (nepublicat la data de 10 dec. 2023).
- 15 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 16 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 17 [REACH, Moldova: Multi-Sector Needs Assessment \(MSNA\) - Key findings.](#) Sep. 2022.
- 18 [Consiliul Raional Anenii Noi, Populație.](#) Accesat în dec. 2023.
- 19 [REACH, Moldova: Multi-Sector Needs Assessment \(MSNA\) - Key findings.](#) Sep. 2022.
- 20 [IMPACT, Experiences, needs and aspirations of children and caregivers displaced from Ukraine.](#) Sep. 2023.
- 21 UNHCR, Temporary Protection Update nr. 4, 28 noiembrie 2023 (nepublicat la data de 10 dec. 2023).
- 22 [REACH, Moldova: Multi-Sector Needs Assessment \(MSNA\) - Key findings.](#) Sep. 2022.
- 23 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 24 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple. În cazul în care se selectează "niciuna", alte opțiuni nu puteau fi selectate simultan.
- 25 Potrivit informațiilor primite de la Ministerul Educației, 21 de elevi erau înscriși în mod oficial în școlile din Anenii Noi în septembrie 2023.
- 26 Instituția de învățământ în limba rusă din Anenii Noi este Liceul A. Puskin, care oferă

clasele I - XII în limba rusă, potrivit unor informații primite de la Ministerul Educației. Pentru alte opțiuni educaționale disponibile în localitate, vă rugăm să consultați [harta instituțiilor de învățământ și a unităților sanitare din Anenii Noi.](#)

- 27 Potrivit informațiilor primite de la Ministerul Educației.
- 28 [REACH, Learning Beyond Borders.](#) Sep. 2023.
- 29 [OMS, Nevoile de servicii de sănătate și accesul la acestea pentru refugiații din Ucraina.](#) Mai 2023.
- 30 Respondenții au fost întrebați dacă membrii familiei lor erau atât de supărați, anxioși, furioși sau deprimați încât nu puteau să funcționeze în viața de zi cu zi, de exemplu, dacă aveau dificultăți în a se ridica din pat, în a se îngriji pe ei înșiși sau pe alții sau în a face activități casnice zilnice, cum ar fi gătitul sau curățenia.
- 31 [IMPACT, Experiences, needs and aspirations of children and caregivers displaced from Ukraine.](#) Sep. 2023.
- 32 Pentru o prezentare generală a serviciilor medicale și educaționale disponibile în fiecare localitate, vă rugăm să consultați hărțile respective, disponibile pe [REACH Resource Center.](#)
- 33 Respondenții au fost întrebați dacă membrii familiei lor erau atât de supărați, anxioși, furioși sau deprimați încât nu puteau să funcționeze în viața de zi cu zi, de exemplu, dacă aveau dificultăți în a se ridica din pat, în a se îngriji pe ei înșiși sau pe alții sau în a face activități casnice zilnice, cum ar fi gătitul sau curățenia.
- 34 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 35 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 36 [Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și somajul în trimestrul I 2023.](#) Accesat în dec. 2023.
- 37 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 38 [REACH, Area-based risk assessment - Anenii Noi Raion.](#) Sep. 2023
- 39 [Radio Europa Libera Moldova, Fermierii suspendă protestele, dar înaintează noi revendicări.](#) 28 iunie 2023.
- 40 [Radio Europa Libera Moldova, Fermierii își intensifică protestul în Chișinău, cerând un moratoriu la plata creditelor.](#) 5 decembrie 2023
- 41 [TVR Moldova, Fermierii din Republica Moldova amenință, din nou, cu proteste de amploare.](#) 15 noiembrie 2023.
- 42 [Comisia Europeană, Comisia adoptă măsuri preventive excepționale și temporare privind anumite importuri din Ucraina.](#) 2 mai 2023.
- 43 [Radio Europa Libera Moldova, Fermierii iau o pauză de la proteste și revin la masa de negocieri cu Guvernul.](#) 9 iunie 2023
- 44 Comisia Europeană, [În urma expirării măsurilor restrictive aplicate exporturilor ucrainene de cereale și de alte produse alimentare către UE, Ucraina este de acord să introducă măsuri pentru evitarea unei noi creșteri bruște a importurilor în UE.](#) 15 sep. 2023.
- 45 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 46 Respondenții puteau selecta până la trei răspunsuri.
- 47 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 48 Respondenții puteau selecta până la trei răspunsuri.
- 49 [REACH, Moldova: Multi-Sector Needs Assessment \(MSNA\) - Key findings.](#) Sep. 2022.
- 50 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 51 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.
- 52 Respondenții puteau selecta răspunsuri multiple.